

Paulunê papia gêdêḡ lau EPESE

Paulunê papia gêdêḡ lau Epese nec ḡac tau keto gebe êwaka biḡ, tê Anotôtô taê gêjam gebe êḡgômḡa nê, sa ênêc awegeḡ gebe “Êndêḡ ḡanocgeḡ ma em-biḡ gêḡ samob aḡge undambê to nom tôḡ, go êkêḡ Kilisi êtu ḡamôkê” (1:10). Go keto kêtú tonecḡa gewiḡ gebe êkêli Anôtônê lau sêsa nêḡ lêḡ samob sêwaka biḡ kapôêḡ tonañ ḡam sa, ec sêkêḡ gewiḡ Jesu Kilisi êmbiḡ ḡamalac pebeḡ tonḡ têtú gêḡ ḡanô tageḡ.

Paulu gêôḡ papia tau ḡatêna sa gec ḡasêbu ḡamataḡa keto kêpi Tameḡi Anôtô kêjaliḡ nê lau sa têtú ḡanô tageḡ ḡalêḡ. Eḡ kêsuc êsêacnêḡ biḡ ôkwi ma kêgaboac êsêac su aḡga nêḡ sec kêtú Latu Jesu Kilisiḡa, tec kêkêḡ ḡalau Dabuḡ kêtú moasiḡ kapôêḡ tonañ ḡakamaclaḡ gebe gêjac êsêac ḡawae biḡḡanôgeḡ. Go kêkêli lau-sêsam-papia-tauwaga gebe sêsa nêḡ lêḡ samob amboac lau, taḡ seḡgom Kilisi gêbiḡ êsêac tôḡgac êtu anô êpi tauḡ nêḡ sêmbiḡ tauḡ tôḡ tonañôgeḡḡa. Kilisi gêbiḡ Anôtônê lau tôḡ têtú gôlôac dabuḡ tageḡ nec, Paulu gêwa sa to gê dôḡ kêpi biḡ tonec ḡai gebe gê dôḡ gôlôac dabuḡ kêpi ôli teḡ, taḡ Kilisi kêtú ḡamôkê naḡ, me kêpi andu teḡ, taḡ Kilisi kêtú ḡaalê kêclêsuḡa naḡ, me kêpi awê teḡ, taḡ Kilisi kêtú ênê akweḡ naḡ. Paulu keto papia tau keto biḡ gêjam dani ma eḡ taê gêjam Anôtônê moasiḡ, taḡ mênkêtu anô kêpi Kilisi naḡgac. Ênê ḡalêlôm kêkac eḡ todim-todim, tec gêga kêtú wê ma kêpuc wê sa kêsêp ḡasawa gêwiḡ-

gêwiņ. En keto biņ samob kepeņ Kilisi têtac gêwiņ ņamalacņa to kêkêņ tau kêtû da gêjô ņamalac suņa ma kêsuc ņamalacneņ sec ôkwiņa to taê labu ma kêmoasiņ ņamalacņa to nê ņalêlôm ņawê ma nê lêņ selecņa.

ņadênanj

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Kilisi to Gôlôac Dabuņ 1:3–3:21
3. Lêņ wakuc gêjac lau, taņ Kilisi gêbiņ êsêac tôņ naņ ņawae 4:1–6:20
4. Paulu gêjac mata papia tau 6:21-24

Paulu awa gêjac lau Epese

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, taņ Anôtô kêkalem aê naņ, ņoc biņ êndêņ Anôtônê lau, taņ sêkêņ gêwiņ Kilisi Jesu sêņgôņ Epese naņ. ² Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêņ moasiņ to biņmalô êndêņ amac êwac.

Moasiņ taņ tatap sa kêtû Kilisiņa

³ Aweņ gêôc aêacnêņ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, taņ kêkêņ Kilisi ma gêjam mec aêac ņa mec ņalêlômņa tokaiņ-tokaiņ, taņ ņam kêsêp undambê naņ. ⁴ Anôtô kêkêņ nom atomgeņ, ma kêjaliņ aêac sa tatu ênê gêņ kêtû Kilisiņa e tatu lau dabuņ to ņaņêņ tamoa eņ laņônem. Anôtô têtac gêwiņ aêac, ⁵ tec taê gêjam kêtû tôņ gebe êkêņ Jesu Kilisi êwê aêac dandêņ eņ tana natatu ênê latui. Biņ tonañ eņ têtac gêwiņ gebe êņgôm ņanô êsa. ⁶ Lambiņ êndêņ Anôtô gebe kêkêņ latu, taņ têtac gêwiņ eņ naņ, mênkêtu moasiņ ņawasi tau gêdêņ aêac.

⁷ Kilisi tau kêgaboac aêac su ņa nê dec ma kêsuc tagêli biņsu ņabiņ ôkwi. Biņ tonañ gêwa ênê moasiņ

kapôênanô sa. ⁸ Anôtô kêsêwa moasiŋ tonan mênkêpi aêac. En ñac tokauc to kêjala biŋ, taŋ gêc lêlômgeŋ nan, ⁹ tec gêwa nê biŋ ñalêlômña sa gêdêŋ aêac ma gebe êngôm biŋ taŋ taê gêjam kêtú tônia nan, ñanô êsa gêdêŋ taŋ kékêŋ Kilisi. ¹⁰ Anôtô ênac dabiŋ nê biŋ, taŋ kêmasaŋ nan, êndêŋ ñanocgeŋ ma êmbiŋ gêŋ samob aŋga undambê to nom tônia, go êkêŋ Kilisi êtu ñamôkê.

¹¹ Ñac tau kékêŋ aêac awê kaiŋ gêŋlênsêm kêtôm Anôtô kêmasaŋ kwananŋeŋ ma gêgôm biŋ, taŋ taê gêjam kêtú tônia nan, ñanô kêsa. ¹² Aêac taŋ akêŋ mateŋ Kilisi kwananŋeŋ nan, alambiŋ Anôtônê ñawasi.

¹³ Ma amacnêm biŋ amboac tonanŋeŋ. En kékêŋ amac aŋô biŋñanô ñamêtê, ñawae ñajam kêpi lêŋ Anôtô ênam amac kêsiŋa e akêŋ gêwiŋ Kilisi, ma Anôtô kékêŋ Ñalau Dabuŋ, taŋ gêjac mata nan, kêtú ñabelo atu ênê gêŋña. ¹⁴ Ñalau Dabuŋ tau kêtú aêacnêŋ gêŋlênsêm ñakamaclauiŋ, gebe ênam aêac kêsi tatu ênê gêŋ ma talambiŋ ênê ñawasi.

Paulunê mec

¹⁵ Aê gaŋô amac akêŋ gêwiŋ Apômtau Jesu to têmtac gêwiŋ Anôtônê lau samob ñawae, ¹⁶ tec gajam danŋe Anôtô kêtú amacña gedêŋ tôniaŋeŋ ma taêc gêjam amac kêsêp ñoc mec ñalêlôm, ¹⁷ ma kateŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê Anôtô, aêac Tameŋi eŋ, taŋ kêtú ñawasi ñatau nan, gebe eŋ êkêŋ Ñalau ênsuiŋ kauc mêtêña to eoc biŋ lasêña êndêŋ amac e ajala Anôtô ñanôgeŋ. ¹⁸ Aê kateŋ gebe Anôtô êpô nêŋ ñalêlôm ñawê êsa e ajala ênê kalem, taŋ akêŋ matem nan, to ajala moasiŋ ñawasi tolêlôm-tolêlôm, taŋ gêjac mata gadêŋ nê lau nan,

19 to ajala ênê ñaclai kapôênj kêlêlêc, tañ gêjam kôm gêmôa aêac takêñ-gêwiñwaga ñalêlôm nanj. Ñaclai ñajana kapôênj tonanjenj 20 gêjam kôm gêdêñ tañ Anôtô gêñu Kilisi gêdi sa anja ñacmatênênj ma ketoc enj gêngônj ênê anôña anja undambê. 21 Kilisi gêngônj tônê ma gêjam gôliñ apômtaui to ñaclai ma ñactêkwa to ñataui. Enj kêlêlêc ñaê towae samob, tañ tetoc sa anja nom tonec to ônêña nanj su. 22 Anôtô kêkêñ gêñ samob kêsô Kilisi akaiñ ñalabu ma kêkêñ enj kêtû gôlôac dabunj ñamôkê gebe ênam gôliñ gêñ samob. 23 Gôlôac dabunj tau tonanj kêtû Kilisi ôli, ma enj, tañ gêbiñj gêñ samob tôñ nanj, gêjam ôli tau auc samucgenj.

2

Anôtô gêñu aêac sa tamoa matenj jali

1 Amac agêli biñsu to nêmm sec gêgôm amac atu matê su. 2 Gêmunjenj agôm nêmm gêñ amboac tonec, asêlêñj kêtôm nom tonec ñagôiiñj to asô ñatau, tañ gêjam gôliñ ñaclai sec umbonj ñalabuña to ñalau, tañ gêjam kôm kêpi lau tañenpêc gêdêñ Anôtônê biñ nanj ñalabu. 3 Gêmunjenj aêac samob tatôm êsêac ma tasa nêñj lêñj kêtôm têtac ñakalac kêkac aêacña. Aêac dagôm gêñ, tañ ôliñj to ñalêlôm kêkac aêacña nanj, ñanô kêsâ, tec Anôtô têtac ñandanj gêdêñ aêac kêtôm têtac ñandanj gêdêñ êsêac ñagêdô.

4 Mago Anôtô taê walô aêac ñanôgenj ma têtac gêwiñ aêac kêlêlêc, 5 tec kêkêñ aêac, tañ tatu mêtê kêtû tagêli biñsuña nanj, tamoa matenj jali dawinj Kilisi. Anôtônê moasiñj gêjam amac kêsi. 6 Ma enj gêñu aêac sa dawinj Kilisi Jesu to ketoc aêac dangônj gamênj undambêña dawinj enj. 7 Anôtô gêgôm gêñ

tonañ gebe êtôc nê moasiñ tolêlôm-tolêlôm êndên lau êndên têm samob, tañ oc mênêsa nañ. Moasiñ tau gêwa tau sa gêdên tañ Anôtô têtac gêwiñ aêac ma kêkên Kilisi Jesu gêmên nañ. ⁸ Gebe Anôtô kêmoasiñ amac, tec gêjam amac sa kêtû akên gêwiñña. Taôm agôm atom, Anôtô tau kêkên ñaômagen. ⁹ Namalac teñ nê kolenj gêjam eñ sa atom, gebe teñ etoc tau sa atom. ¹⁰ Anôtô tau nê kolenj ñanô aêac. Eñ gêwiñ Kilisi Jesu ma kêkên aêac gebe tanam kolenj ñajam, tañ eñ kêmasañ kwananjen nañ, gebe tasa nêñ lêñ tapen ñanô tonanjen.

Anôtô gêbiñ aêac tônia tatu gôlôac dabun tagen

¹¹ Amboac tonañ taêm ênam gebe gêmunjen tenemi sêkôc amac amboac tentenlatui, ma lau Juda, tañ sêsa êsêac ña lemen nañ, tec sêsam amac gebe lau samuc. ¹² Gêdên ñasawa tonañ amac amoa jaêc Kilisi, ma Israelwaga sêlic amac amboac êsêacnên lau ñagêdô amac atom. Amac lau jaba, tec awê kainj poac ñamoasiñ, tañ Anôtô gêjac mata gêdên nê lau nañ atom. Amac amoa nom tonec akên matem gêñ teñ atom to ajam kauc Anôtô. ¹³ Mago galoc awiñ Kilisi Jesu ma amac, tañ gêmunjen amoa jaêc nañ, atu gasuc amên kêtû Kilisi gêmac ênduña.

¹⁴ Kilisi tau kêtû aêacnên binmalô ñamôkê. Eñ gêbiñ aêac Juda to lau samuc tônia tapi tagen to gesen kisa, tañ kêtû balanjen aêac gêngic nañ, su ña tau ôli. ¹⁵ Eñ gesen binjsu ñajatu to ñagôlinj su gebe êkên tonj luagêc têtû tonj wakuc tagen êmoa eñ tau ñalêlôm, tec kêkên binmalô. ¹⁶ Eñ gêmac êndu anja kakesotau, tec gesen kisa su jagêbiñ lulujen tônia têtû ôli tagen ma gê wama gêdên Anôtô. ¹⁷ Amboac tonañ Kilisi gêmên ma gêjam mêtê kêpi binmalô tau

ņañawae ñajam gêdêñ amac, tañ amoa jaêc Anôtô to êsêac, tañ têtû gasuc eñ nañ ¹⁸ gebe ñac tau tonañ kêkêñ Ñalau tageñ gêwê aêac samob dêdêñ Tama taja.

¹⁹ Amboac tonañ amac atôm lau jaba to lau ñamagêña kêtiam atom. Amac atu Anôtônê launêñ ñagêdô to atu Anôtônê gôlôac awiñ. ²⁰ Eñ kêkwê amac sa atu andu akô nombañ aposolo to propete ñaô. Ma Kilisi Jesu tau kêtû andu tau ñaalê kêclêsuñ. ²¹ Ñac tonañ geder andu tau tôn ma êngôm êtu kapôêñ e êtu Apômtaunê lôm dabuñ, ²² ma kêsuñ amac sa awiñ atu Anôtônê andu. tañ nê Ñalau gêjam auc nañ.

3

Paulu gêjam kôm kêpi lau samuc

¹ Kêtû tonañña aê, Paulu, tec katu Kilisi Jesu nê ñac kapoacwalôña kêtû amac lau samucña nec, kateñ mec gêdêñ Anôtô. ² Amac aņôgac gebe ñac moasiñ Anôtô kêkêñ sakiñ gêdêñ aê kêtû êmoasiñ amacña. ³ Anôtô geoc nê biñ, tañ gêc lêlômgeñ nañ, lasê gêdêñ aê kêtôm biñ, tañ kato dambêgeñ gêc ñamataña nañ. ⁴ Amac embe asam biñ tau, oc ajala ñoc kauc kêsa kêpi Kilisinê biñ, tañ gêc lêlômgeñ nañ. ⁵ Gêdêñ têm gêmurña ñamalac sêjala biñ, tañ gêc lêlômgeñ nañ atom. Mago galoc Anôtô kêkêñ nê Ñalau geoc biñ tau lasê gêdêñ nê aposolo dabuñ to propete. ⁶ Biñ tañ gêc lêlômgeñ nañ, tau tonec gebe Lau samuc sêñô ñawae ñajam, tec gêgôm êsêac sêwê kaiñ Anôtônê gêñlênsêm to têtû Kilisinê ôli ñagêñlêlôm ma têtap biñ, tañ Anôtô gêjac mata kêtû Kilisi Jesuñña nañ, ñañanô sa sêwiñ.

⁷ Anôtô taê walô aê, tec kêkêñ aê katu ñawae ñajam tonañ ñasakinwaga. Ñaclai ñatau en, tec kêkêñ kôm tonañ gêdêñ aê. ⁸ Anôtônê lau samob nêñ ñac ñasec aê, mago ñac moasin ketoc aê sa gebe jasôm ñawae ñajam lasê êpi ñac tolêlôm Kilisinê awa tengeñña êndêñ lau samuc ⁹ to jawa Anôtônê lêñ êngôm nê biñ ñalêlômña ñanô êsaña sa êndêñ lau samob. Gêdêñ andanげanô Anôtô, tañ kêkêñ gêñ samob nañ, kêsin biñ tonañ gêc lêlômgeñ, ¹⁰ gebe galoc gôlôac dabuñ sêwa Anôtônê kauc mêtêña tolêlôm-tolêlôm sa êndêñ apômtau to ñaclai undambêña. ¹¹ Anôtô kêsa lêñ tonañ, tec gêgôm biñ, tañ taê gêjam kêtú tòn gêdêñ andanげanô nañ, ñanô kêsa kêpi aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu tau. ¹² Aêac tasêp en tòn to takêñ êwiñ en, ma tatêc taun atom, ôliñ andan Anôtô to tasa en ñagala totêntac êpa sugen. ¹³ Amboac tonañ aê kateñ gebe ñoc gêñwapac, tañ gaôc kêtú amacña nañ, êlêc amac sa atom. Ñoc gêñwapac tau êngôm amac waem êsa.

Kilisinê têtac gêwiñ aêacña

¹⁴ Kêtú tonanña aê kêpôn ocduc gêdêñ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi Tama, ¹⁵ tañ nê ñaê kêpi gôlôac undambê to nomña samob kêtômgeñ nañ. ¹⁶ Aê kateñ Anôtô gebe êkêñ ñaclai êndêñ amac êtôm ênê ñawasi kapôn ma êkêñ nê Ñalau êpuc nêñ ñalêlôm tòn ñajaña êsa. ¹⁷ Amac akêñ gêwiñ Kilisi tec êkêñ nêñ ñalêlôm êtu ênê andu ma têmtac êwiñ ñanô ñawakac enseleñ naendêñ amac tañ. ¹⁸ Go amac to Anôtônê lau samob nêñ kauc êsa e ajala gebe Kilisinê têtac gêwiñ aêacña kesewec kêtú tapa to kêtú baliñ ma kêpi gêja to kêsêp gêja ¹⁹ ma ajala Kilisinê

têtac gêwiņ tonaņ, taņ kêlêlêc kauc samob nêņgen su naņ, gebe Anôtô tau ênam auc samucgen.

²⁰ Ma ñac tau tonaņ, tec oc êņgôm gêņ samob, taņ aêac tateņ to taêņ gêjam naņ, ñanô êsa êlêlêc nêņgen su êtôm ñaclai, taņ gêjam kôm gêmoa nêņ ñalêlôm naņ, ²¹ gôlôac dabuņ to Kilisi Jesu tau sêwaka ênê ñawasi sa êtôm gôlôac to gôlôac ma têm to têm nêņgen êna. Biņñanô.

4

Aêac tatu Kilisinê ôli tageņ

¹ Amboac tonaņ aê, tec ganğôn kapoacwalô kêtü Apômtauņa nec, jalêņ biņ amac gebe asa nêm lêņ êtôm Anôtônê kalem, taņ kêtap amac sa naņ.

² Ambu taôm to amoa tonêm ñalêlôm malôgen, aê biņ tôngeņ ma asip taôm sa totêmtac êwiņgen. ³ Ôlim palê gebe Ñalau êkêņ biņmalô êmbiņ amac tôn atu gêņ tageņ. ⁴ Ôlim tageņ to Ñalau tageņ êtôm Anôtô kêkalem amac ma akêņ matem nêm ñanô kalem ña tageņ. ⁵ Apômtau tageņ ma biņ takêņ gêwiņņa tageņ to busaņgu tageņ. ⁶ Ñamalac samob Tameņi Anôtô tageņ, taņ kêtü gêņ samob ñatau ma gêjam kôm kêpi gêņ samob naņ, gêjam gêņ samob auc.

⁷ Aêac samob tonec takôc moasiņ sa gêdêņ-gêdêņgen kêtôm Kilisi tau gêjam dôņ ma gêjac sam gêdêņ aêac. ⁸ Kêtôm biņ tec gêc gebe.

“Eņ kêpi lólôc gêja

ma kêkôc lau kapoacwalôņa sêwiņ eņ,

ma gêjac sam gêņ ñajam ñaômageņ gêdêņ lau.”

⁹ Ñalô tonec gebe “Eņ kapi lólôc gêja” naņ ñam amboac ondóc. Ñam tau tonec gebe kêsêp nom ñalêlôm ñakêlêndiņ gêja gêmuņ. ¹⁰ Ñac tau, taņ kêsêp

gêja nan, ñac tau tonanj kêpi e jakêlêlêc undambê samob su gebe ênam gêñ samob auc. ¹¹ Ñac tau tonanjenj tec kêkêñ lau ñagêdô têtù aposolo ma ñagêdô têtù propete to ñagêdô têtù jaenwaga ma ñagêdô têtù lausakinj to kêdônwaga. ¹² Kilisi kêkêñ lau amboac tonanj gebe ênac dabinj Anôtônê lau sênam sakinj ñapep gebe sêmboa enj ôli sa ¹³ e takêñ gêwinj êmbinj aêac samob tônj tapi tagenj to tajala Anôtônê Latu êtu tônj ma têtôp tatu lau kapôênj e tatôm Kilisi tau nê dôñ. ¹⁴ Ma tatôm ñapalê dedec êtiam atom gebe laudansanênj mêtê êtêlinj to êmbam aêac êtôm gwêc to mu kêtêlinj to gêbam wanj nec atom. Lau amboac tonanj têtîm to sêsau ñamalac. ¹⁵ Aêac amboac tenj. Aêac tasôm binjanô êndênj tauñ totêntac êwinjenj ma têtôp tatu kapôênj e nênj lênj samob esewec tatôm Kilisi, tanj kêtù ñamôkê nanj. ¹⁶ Ñac tau tonec tec gêbinj ôli ñagênjêlôm samob tônj kêpi tagenj to kêkêñ ñaduc gêdinj kêsô tau ma ñakalôc gedenj ôli ñagênjêlôm tônj. Ôli ñagênjêlôm gêdênj-gêdênjenj embe ênam kôm, tanj gêjac gêñ tau ñawae nanj, oc ôli êtôp to êmboa tau sa ma têtac gêwinj êmbinj ñanô tau tônj.

Kilisi kêkêñ aêac tasa lênj wakuc

¹⁷ Amboac tonanj aê jasôm ñoc binj tonec êndênj amac toac gêjac Apômtaugenj gebe Asa nêmb lênj atôm lau samuc, tanj taênj gêjam binj ñaôma-ñáôma elême nanj atom. ¹⁸ Ñakesec gêjam êsêacnênj kauc auc. Êsêacnênj kauc masi to nênj ñalêlôm ñadani, tec kêbalanj êsêac auc gêdênj sênjônj matenj jali, tanj ñam kêsêp Anôtônja nanj. ¹⁹ Êsêac sênjôm gêñ waucwaucgenj ma sênjôm gêñ môm-môm samob

gêjam auc, sêgôm kêtû materj katu awaŋa tomajen gêbacgenj.

²⁰ Binj amboac tonanj têdônj gêdênj amac kêtû Kilisiŋa atom. ²¹ Amac anô ŋawae tau to têdônj mêtê tau gêdênj amacgac kêtôm binjanô, tanj gêc Jesu tauŋa nanj. ²² Amboac tonanj awi nê m ŋamalac lanjwa, nê m ŋalêlôm geo, tanj kêsa lênj gêmunŋa nanj sinj. Têtac ŋakalac kêsau gêôc ŋamalac lanjwa e gesenj tau su gêjaŋa. ²³ Amacnê m ŋalêlôm to binj, tanj taêm gêjam nanj, êtu wakuc samucgenj. ²⁴ Ma asô ŋamalac wakuc, tanj Anôtô kêkênj kêtôm tau nê katu nanj sa. Enj êwaka tau sa ŋa lênj gêdênj to dabunj binjanôŋa.

²⁵ Amboac tonanj awi binjdanŋa sinj ma asôm binjanô êndênj taôm êndênjêndênjenj, gebe aêac tatu ôli tagenj ŋagêŋlêlôm. ²⁶ Embe têtmac ŋandanj, nanj anjôm taôm sec atom ma aê têtmac ŋandanj tônj e oc naêsêp nec atom. ²⁷ Alij taôm gebe Sadanj êngônj amac ŋasawa atom. ²⁸ Ŋac genjenj ênam genjenj gênj êtiam atom, tau lêma ênam kolenj acgom, gebe êkôc nê kolenj ŋanô ma ênac sam endenj lau, tanj sêpô lêna tauŋa nanjenj. ²⁹ Binj agwa-agwa êsa awemsunj atom, asôm binj ŋajamgenj, tanj êpuc lausêpô-lênawaga tônj to êmoasinj lau, tanj sênô binj tau nanj. ³⁰ Ma anjôm Anôtônê Ŋalau Dabunj nê ŋalêlôm ŋawapac êsa atom, gebe enj kêtû ŋabelo Anôtô ênam amac kêsi endenj nê becŋa. ³¹ Binjkalom samob to binj keso-keso ma têtmac ŋandanj to ali awem sa ma binj alôb-alôb to binj sesc tonanj ŋai samob nanj, awi sinj. ³² Amoasinj taôm to taêm walô taôm ma asuc nê m binj ôkwi êndênj-êndênjenj, anjôm êtôm Anôtô kêsuc amacnê m binj ôkwi kêtû Kilisiŋa.

5

¹ Amac atu Anôtônê ñapalê, tañ enj têtac gêwiñ nanj, tec atêku engeñ. ² Ma asêlêñ totêmtac êwiñgeñ amboac Kilisi gêwiñ aêac to kékêñ tau kêtú aêacña kêtú moasiñ to da gêdêñ Anôtô gêñu ñamalu ñajam.

³ Asôm gêñ mockaiño to mockaiñña ma geñ môm-môm samob to biñ matem katu awaña êsêp nêmbiñgalôm atom, gebe Anôtônê lau samob dedec biñ amboac tonañ ñai. ⁴ Andec biñ sesec ma biñ meloc-meloc to biñ agwa-agwa kêtôm amac asôm atomña amboac tonañgeñ, anam dangegeñ êjô. ⁵ Biñ tonec amac ajalagac gebe Mockaiño to mockaiñ teñ me môm ñatau teñ me ñac mata katuboa teñ, tañ talic enj kêtôm ñac gêjam sakiñ anôtô jabaña teñ nanj, nêñ teñ oc êwê kaiñ gêñlênsêmbiñga Kilisi agêc Anôtô nêñ gamêñ atom.

Tasêlêñ tamoa ñawê ñalêlôm

⁶ Lau teñ têtím amac ña biñ ñaômañaôma atom, gebe kêtú biñ amboac tonañña Anôtônê têtac ñandanj kêtap tañenpêcwaga sa. ⁷ Awê kaiñ êsêacnêñ biñ atom. ⁸ Biññanô, gêmungeñ amac amoa tokesec, mago galoc amoa toñawê gebe atu Anôtônê gêngac, tec asa nêmbiñ lêt atôm ñapalê ñawêña, ⁹ gebe ñawê ñanô tonec moasiñ totau-totau ma biñgêdêñ to biññanô. ¹⁰ Ansaê gêñ, tañ Apômtau gêlic ñajam nanj. ¹¹ Ñakesec ñakoleñ, tañ ñanô masi nanj, anam awiñ atom, akip sa ênêc awêgeñ acgom, ¹² gebe gêñ, tañ êsêac sêgôm kelecgeñ nanj, embe tasôm ênêc awêgeñ, oc majen. ¹³ Gêñ samob, tañ takip sa e ñawê êpô nanj, oc ênêc awê. ¹⁴ Ma gêñ samob, tañ gêc awê nanj ñawê. Tec biñ gêc gebe “Aôm tañ gôêc bêc nanj, matam êlac

ma ôndi sa anġa ɲacmatênêɲ,
go Kilisi êpô aôm.”

¹⁵ Amboac tonanġ ajop taôm êtu nêɲ lêɲ samobɲa ɲapep. Asêlêɲ atôm lau meloc atom, asêlêɲ atôm lau tokauc mêtêɲagenġ. ¹⁶ Ajainġ têm ênaɲa ɲaômagenġ atom, gebe têm tonec sec. ¹⁷ Amboac tonanġ atu meloc atom, mago nêɲ kauc êsa biɲ, taɲ Apômtau taê gêɲam gebe êɲgômɲa naɲ.

¹⁸ Anôm wain e êjaɲiɲ amac atom, gebe gêɲ tonanġ oc êjainġ amac. ɲalau Dabuɲ ênam amac auc acgom ¹⁹ e pesalem to wê dabuɲ ma wê ɲajam-ɲajam êtu nêɲ biɲgalôm. Apuc wê dabuɲ sa to aôm Apômtau sa ɲa pesalem anġa nêɲ ɲalêlôm. ²⁰ Anam danġe êndêɲ Tameɲi Anôtô endenġ tônggenġ êtu gêɲ samobɲa anam aêacnêɲ Apômtau Jesu Kilisi lanġô.

Bij lauo to ɲacɲa

²¹ Asô taôm ɲalabu êtu atêc Kilisiɲa.

²² Lauo sêsô nêɲ ɲaci ɲalabu êtôm sêsô Apômtau ɲalabu, ²³ gebe ɲac kêtû awênê mômêapac kêtôm Kilisi kêtû gôlôac dabuɲ mômêapac, ma kêtû gôlôac dabuɲ, taɲ kêtû enġ ôli naɲ nê kêsawaga. ²⁴ Tec lauo sêsô nêɲ ɲaci ɲalabu êtu gêɲ samobɲa, têtôm taɲ gôlôac dabuɲ sêsô Kilisi ɲalabu naɲ.

²⁵ Amac ɲacwaga têtmac êwiɲ nêɲ lauo atôm Kilisi têtac gêwiɲ gôlôac dabuɲ ma kêkêɲ tau kêtû êsêacɲa. ²⁶ Enġ kêkêɲ nê mêtê ma kêsagu êsêac ɲa bu têtû selecɲa e têtû Anôtônê gêɲ, ²⁷ gebe ênac dabiɲ gôlôac dabuɲ e ɲawasi langwageɲ ma ênac enġ mataanô ɲajam. Enġ gebe êlic gôlôac dabuɲ ɲatêmui to mêliɲ-mêliɲ ma gêɲ ɲagêdô amboac tonanġ ɲai êpi enġ atom, gebe êlic enġ êtu dabuɲ to lanġônêɲ sawagenġ. ²⁸ Amboac tonanġ êsêac ɲacwaga têtmac

êwiñ nêñ lauo êtôm têntac gêwiñ tauñ ôliñ. Nac tañ têtac gêwiñ nê awê nañ, têtac gêwiñ tau. ²⁹ Nac teñ kêkêñ kisa gêdêñ tau ôli atomanô. Eñ gêlôm to kêtû mêtê tau ôli ñapep, kêtôm Kilisi gêgôm gêdêñ gôlôac dabuñ, ³⁰ gebe aêac tatu ênê ôli ñagêñlêlôm. ³¹ “Kêtû biñ tonañña ñamalac êwi têna agêc tama siñ ma êsap nê awê tôn, ma êsêagêc têtû ôli tagen.” ³² Biñ tonec ñam kêsêp lêlômsêga ma aê gawa sa kêkanônñ Kilisi to gôlôac dabuñ. ³³ Mago kêkanônñ amac gêwiñ. Nacwaga samob têntac êwiñ nêñ lauo amboac têtac gêwiñ tauñ, ma lauo samob tetoc nêñ ñaci sa.

6

Biñ kêpi ñapalê to teneñi ma tamenji

¹ Ñapalêac, tañem wamu êndêñ tenemi to tamemi êtu Apômtaunja, gebe biñ tonec jagêdêñ. ² “Otoc tamam agêc tênam sa.” Anôtô kêkêñ biñsu tonañ ma gêjac mata biñ teñ gêwiñ kêtû ñamata gebe ³ “Ôngôm gebe ômoa ñajam to ômoa matam jali ec ñêñgeñ aña nom.”

⁴ Tamenjiac, atu kasec nêñ ñapalê e añañgôm êsêac têtac ñandanja êsa atom. Anam jaom êsêac ma amêtôc to alêñ biñ êsêac ña Apômtaunê biñgeñ.

Biñ kêpi sakiñwaga to nêñ ñataui

⁵ Amac sakiñwaga, tañem wamu êndêñ nêñ ñataui nomña. Atêc êsêac to anam go taôm tonêñ ñalêlôm ñañêñ êtôm añañ sakiñ Kilisi. ⁶ Anac ñamalac matenjanô auc ña tañem wamu êtu sêlic amac ñajamña nec atom, añañgôm atôm Kilisinê sakiñwaga ma amansañ Anôtônê biñ êtu tôn tonêñ ñalêlôm samucgeñ. ⁷ Anam sakiñ topalêgeñ ma añañgôm

êtôm ajam sakinj ñamalac atom, anjôm êtôm ajam sakinj Apômtau. ⁸ Taêm ênam, lau samob, sakinjwaga to êsêac, tañ sêmoa nêj lêtêgenj nanj, embe sênam kolenj ñajam, oc Apômtau êkêj ñagêjô ñajam êndêj êsêac êtôm taugenj.

⁹ Ma amac ñataui, amoasinj nêj sakinjwaga amboac tonanjenj. Awi binj saic-saic sinj. Taêm ênam gebe êsêac to amac nêj Ñatau gêngônj undambê. Enj kêpuc lau ñam atom, gêlic samob kêtôm taugenj.

Anôtônê laukasap

¹⁰ Ñoc binj ñagêdô tec gêc gebe Apômtau êpuc amac tôj ma nê ñaclai ênam amac auc akô ñajaña.

¹¹ Akôc Anôtônê laukasap sa tomalagenj e akô ñajaña ma aku Sadañnê Iêndansaj samob tulu,

¹² gebe aêac tajac sinj gêdêj ñamalac nomña atom, tajac sinj gêdêj apômtau to ñaclai ma nom ñakesec tonec ñatau to ñalau sec, tañ sêmoa undambê nanj.

¹³ Tec akôc Anôtônê laukasap sa tomalagenjmanj, go atôm gebe akô ñajaña êndêj bêc sec tau e aku ñacjo samob tulu akôgenj.

¹⁴ Amboac tonanj akôgenj. Ajandinj binjanô ênêc dambêmpalê to anôj binjgêdêj êtu nêj maluku.

¹⁵ Asô binjmalô ñañawae ñajam êtu atapa ma anam anac ñawaegenj. ¹⁶ Akêj gêwiñj êtu nêj lautuc. Aja sa endenj tôngenj, gebe asi ñac sec nêj sôb toja samob êndu.

¹⁷ Akuc moasinj Anôtô gêjam amac kêsiña êtu nêj kululunj sinj to aoc Anôtônê mêtê êtu sinj, tañ Ñalau kêkêj nanj.

¹⁸ Gêj samob tonanj anjôm tomecegenj ma atenj Anôtô gebe ênam amac sa. Atenj mec êtôm têm samob êtôm Ñalau êwê amacña. Kêtu tonanña anam jali to anjôm atu dôbgenj ma atenj êtu

Anôtônê lau samobña. ¹⁹ Ma atenj êtu aêña êwiñ gebe Anôtô êkêñ mêtê êndênj aê êndênj noc jasôm biñña e jawa ñawae ñajam ñabinj kêsêp lêlômña sa totêtac êpa sugenj. ²⁰ Kêtu ñawae ñajam tonanña aê katu ñacjaen gangôñ kapoacwalô. Tec atenj gebe jasôm biñ, tanj gêjac aê ñawae nanj, lasê totêtac êpa sugenj.

Paulu gêjac mata nê biñ

²¹ Lasinji ñajam Tukiki, tanj gêjam sakinj Apômtau ñanêngeñ nanj, ênac aê gamoa to gagôm ñoc gêñ samob ñaminj êndênj amac gebe ajala. ²² Aê jasakiñ ñac tau êndênj amac êwac gebe ênac minj aêacma biñ samob êndênj amac ma ênam malô amacnêm ñalêlôm.

²³ Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ biñmalô ma têntac gêwiñ tó takênj gêwiñ ñanô tau êndênj lasitêwai êwac. ²⁴ Moasinj êndênj êsêac samob, tanj têntac gêwiñ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi tengeñ ma tengeñ.

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb